

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 4 ก.พ. 2556	43	15465	5

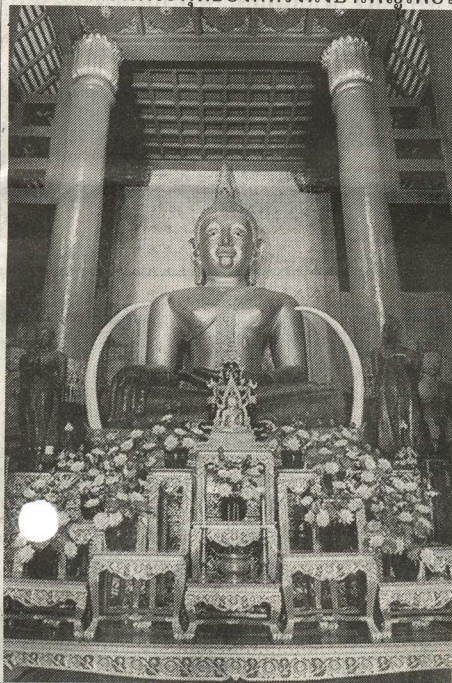

มรดกเจ้าแชะ

พระเจ้า (๗)

สัดส่วนของพระเจ้า ยังมีอีกหลายตำรา ดังเช่นที่ท่านพระครูอดุลสีลภิกขิต วัดธาตุคำ ตำบลหายยา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เสนอไว้ในหนังสือ “สารละนาคติ ภาค พิธิกรรม” ดังนี้

“ที่นี้จักกล่าวลักษณะพระเจ้าหื้อเหมือนเมื่อยังทรมาณมีฉนั้นแล หื้อแทกหว่างหัวข้าว มาหักเป็น ๓ ส่วน เอาส่วน ๑ เป็นปาทะ เอาไม้ปาทะนั้นมาแทกที่สะลิ่งท้อขึ้นเลิงสะดือ นั้นไม้ ๑ แล้วจึงแทกสะดือหันขึ้นเลิงหว่างนมหันไม้ ๑ ขึ้นไปเลิงค่างหันไม้ ๑ แล จึงแทก แต่งจอมคางหันขึ้นเลิงดินผมไม้ ๑ แลผัวไม้ปาทะอันถ้วน ๔ นั้น ผัวได้ทีดินผมนั้นแท้ ดังอัน ได้ชื่อว่า นิโครธลักษณะ ได้เมื่อพระพุทธเจ้านั่งภาวนาตรัสรู้ประยาธัพพะัญญูสัมมา สัมพุทธะแทบเค้าไม้สริมหาโพธิแล” ความว่า ในที่นี้จะกล่าวถึงสัดส่วนของพระพุทธรูป ให้เป็น เสมือนเมื่อทรงพระชนม์อยู่ว่า ให้วัตรยะระหว่างเข้ามาแบ่งเป็นสามส่วน ส่วนหนึ่งเป็นความ ยาวของพระบาท เอาความยาวของพระบาทมาวัดตั้งแต่อาสนะที่นั่งไปถึงสะดือ จากสะดือถึง ระดับนม จากนั้นไปถึงคาง จากคางไปถึงไรผม สัดส่วนที่วัดตามนี้ได้ชื่อว่า “นิโครธลักษณะ” คือลักษณะที่พระพุทธองค์ทรงนั่งบำเพ็ญเพียรจนตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณได้ต้นศรีมหา

“ผัวไม้ปาทะอันถ้วน ๔ นั้น แทก ได้ตัดหว่างตานันได้ชื่อว่า สุกพุทธลักษณะ ได้เมื่อ พระพุทธเจ้านั่งฉนั้นข้าว ๔๔ ก่อน แทบผึงแม่น้ำเนรัญชรา แลแทบเค้าไม้ ราชายคนนั้นเป็นต้น ตราบลำดับฉนั้นยังขึ้นหมู เบื่อ แล้วลวดเสด็จเข้าสู่ปรินิพพานไปหัน แล” ความว่า สัดส่วนความยาวของพระบาท นั้นหากวัดได้ระยะระหว่างพระเนตร ชื่อว่า “สุกพุทธลักษณะ” สมัยเมื่อ พระพุทธองค์ ทรงนั่งฉนั้นข้าว ๔๔ ก่อน ณ ริมผึงแม่น้ำเน รัญชรา และได้ต้นราชายคนไปตราบถึงทรง ฉนั้นเนื้อ “สุกर्मทวะ” จนต้องเสด็จดับขันธ ปรินิพพานไป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 4 ก.พ. 2556	43	15465	5

“ผิวว่าแทกเลิงจอมดั่งนั้น ได้ชื่อว่า สีหลักษณะ ได้เมื่อพระพุทธเจ้านั่งเทศนาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร แลไปเลิงเทศนาอภิธัมมา ๗ คัมภีร์ ในเมืองชั้นฟ้าดาวดึงสา ตราบเลิงเมื่อเข้าไปสู่เมืองกุสินาราย เพื่อเทศนาธัมมัสสูตสนจักกัปปวัตตนสูตร แลชาตกะเป็นปริโยสานที่เมี้ยนที่สุด โปรดปล่อยยังสัพพสัตตาคณามวลหมู่ รorongค์ตนแห่งพระพุทธเจ้าก็จึงเสด็จเข้าสู่ปรินิพพานไป ดิหสิแล ลักษณะ ๓ องค์นี้ ประเสริฐดั่งกันแล” ความว่า ถ้าหากเอาความยาวของพระบาทเป็นส่วนของจุมูกก็ได้ชื่อว่า “สีหลักษณะ” เปรียบเป็นปางขณะที่ยทรงนั่งแสดงพระธรรมเทศนา “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” หรือ นั่งแสดงพระธรรมเทศนาพระ “อภิธรรมเจด

คัมภีร์” ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หรือเมื่อเสด็จถึงเมืองกุสินาราย เพื่อแสดง “สูตสนจักกัปปวัตตนสูตร” และชาตกะ (ชาตก) ในที่สุด เพื่อปลดปล่อยสรรพสัตว์ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพาน

“ระหว่างนมกว้างเท่าปาทะลงยาวแล จึงแทก

แต่จิกนมขึ้นไปเลิงจอมปาชายชาวา ปาทะ ๑ แล แม่นปล้องแขน ปล้องแค้งก็เอาเท่าปาทะลงยาวแล จึงแทกแต่ข้อมือซ้ายขวา ไปเลิงปลายนิ้วมือ เอาเท่าปาทะลงยาว นิ้วมือหื้อเอาเก้งปาทะลงยาวนั้นแล จึงหื้อหักไม้ปาทะนั้นเป็น ๓ ส่วน หื้อส่วน ๑ เป็นลงกว้าง ผ่าตั้นฝ่ามือหื้อกว้างเท่าส่วน ๑ นั้นแล แม่นฝ่าพาดก็กว้างเท่านั้นแล หน้าพระเจ้าลงยาวนั้นแล” แปลความว่า ให้เอาความยาวของพระบาทเป็นระยะห่างของนม จากนมถึงปา ปล้องแขน ปล้องแค้ง ความยาวของช่วงข้อมือถึงปลายนิ้ว ก็ให้มีความยาวของพระบาทเช่นกัน ส่วนนิ้วมือให้ได้ครึ่งหนึ่งของช่วงพระบาท สำหรับความกว้างของฝ่ามือฝ่าเท้าและความกว้างของฝ่าสังฆาฏิ ให้วัดเอาหนึ่งในสามของความยาวพระบาท และความยาวของพระพักตร์ก็ต้องเท่ากับ ความยาวของพระบาทเช่นกัน.

(อ่านต่อวันจันทร์หน้า)

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ<http://www.dhammajak.net/forums/viewtopic.php?f=73&t=41061>)